

רע"פ 3250/16 - אבי שימחייאב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 3250/16

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
אבי שימחייאב

נגד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה, בעפ"ג 53639-01-16, מיום
3.3.2016, שניתן על ידי כב' השופטים ר' שפירא -
סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות-פרי

בשם המבקש: עו"ד בנימין שקד

בשם המבקש:

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים ר' שפירא - סג"נ; א' אליקים; ו-ת' נאות-פרי), בעפ"ג 53639-01-16, מיום 3.3.2016, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בחדרה (כב' השופט א' גופמן), בת"פ 61444-12-13, מיום 8.3.2015.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 8.3.2015, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו, בעבירות של התפרצות לבית מגורים בכוונה לבצע גניבה או פשע, לפי סעיף 406(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: *חוק העונשין*), וגניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, ביום 12.3.2012, התפרץ המבקש לבית מגורים בעיר פרדס חנה, וגנב רכוש יקר ערך, הכולל מחשבים נישאים ותכשיטים רבים. לאחר הרשעתו של המבקש בעבירות המיוחסות לו, נדחה מועד הטיעונים לעונש, והלה הופנה לשירות המבחן, לקבלת תסקיר בעניינו.

3. ביום 4.8.2015 הוגש תסקיר המבחן [להלן: *התסקיר*] בעניינו של המבקש. בתסקיר פורטו נסיבותיו האישיות של המבקש, ובין היתר נכתב כי המבקש הינו "כבן 40, נשוי ואב לשתי בנות (10-14). מתגורר בחדרה ואינו עובד מזה כשנתיים, על רקע חבלת ראש, כתוצאה מתאונה בעבודתו, בתחזוקה ובניית תחנות גז". מהתסקיר עולה כי המבקש עבר תהליך גמילה משמעותי, ומשנת 1999 הינו "נקי מסמים", ואף עבד כמדריך נוער בסיכון במשך מספר שנים, ותואר על ידי מעסיקיו כ"דייקן, בעל ציפיות גבוהות, דורש מעצמו ומאחרים". עוד עולה מהתסקיר, כי בעקבות תאונת העבודה שעבר בשנת 2013, חש המבקש מצוקה נפשית, והומלץ לו על טיפול תרופתי, אותו נטל במשך זמן מה, עד שהפסיק על דעת עצמו. צוין בתסקיר, כי לחובת המבקש עומדות 3 הרשעות קודמות, בגין עבירות סמים ורכוש, שבוצעו בין השנים 1990-1995. עוד צוין, כי מלבד העבירה בתיק הנוכחי, נגד המבקש מתנהל הליך פלילי נוסף, בגין עבירות משנת 2012. המבקש משייך את הרשעותיו לתקופה בה היה מכור לסמים קשים ומעורה בחברה קלוקלת. ביחס לתיק הנוכחי, טוען המבקש כי מעשיו בוצעו על רקע תחושת ייאוש קשה, שנבעה מאובדן ביתו בקרית-ים כתוצאה מפגיעת רקטה, והסתבכות בחובות ב"שוק האפור". שירות המבחן התרשם, כי המבקש "מקבל אחריות על ביצוע העבירה" ו"הביע חרטה על מעשיו ונכונות לשאת בתוצאותיהם", וכי עסקין ב"אירוע חריג למהלך חייו כיום", אשר "מהווה עבורו גורם מרתיע ומציב גבול ברור לגבי הפסול בהתנהגותו". לאור האמור, המליץ שירות המבחן להימנע מהטלת עונש הכולל תקופת מאסר לריצוי בפועל או בדרך של עבודות שירות.

4. ביום 13.12.2015, ניתן גזר דינו של בית משפט השלום. לצורך קביעת מתחם הענישה, התייחס בית המשפט לחומרת העבירות בהן הורשע המבקש, ולצורך "לבער מהשורש" את תופעת עבירות הרכוש, ובייחוד עבירות ההתפרצות, שהפכו ל"מכת מדינה", וקבע כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע בין 4 חודשי מאסר, אשר אפשר שירוצו בדרך של עבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאחר מכן, בחן בית המשפט את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, המצביעות על כך שמדובר ב"נאשם שהרשעותיו הקודמות מלפני כ-15 שנה והוא אף עבר הליך שיקום משמעותי", ועל נסיבות אישיות קשות, כפי שאף עולה מהתסקיר. על בסיס שיקולים אלו, דחה בית המשפט את המלצת שירות המבחן להסתפק בהטלת צו לשירות תועלת הציבור ומאסר על תנאי, והשית על המבקש את העונשים הבאים: 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות; 6 חודשי מאסר על תנאי, למשך שנתיים, לבל יעבור המבקש, עבירות בהן הורשע, ועבירות בהן יורשע, בין בתקופת התנאי ובין לאחריו; וכן פיצוי למתלוננת, גב' סימונה קאופמן, בסך של 10,000 ₪.

5. המבקש לא השלים עם גזר דינו של בית משפט השלום, והגיש ערעור לבית המשפט המחוזי, המכוון כנגד חומרת העונש שהוטל עליו. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו של המבקש, בציינו כי אין זה תפקידה של ערכאת הערעור לגזור את העונש, אלא אך לבחון את סבירותו, והוסיף:

"שיקום אינו עניין של הנאשם בלבד, אך מדובר באחד משיקולי הענישה [...]. מעיון בתסקיר שירות המבחן ניתן לראות כי במקרה זה לא ניתנה המלצה טיפולית כלשהי וכאשר משקללים את שיקולי הענישה לרבות מדיניות הענישה ונסיבותיו האישיות של המערער [המבקש], נגזר דינו על הצד המקל".

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה לרשות ערעור, היא הבקשה שלפניי, חוזר המבקש על טענתו, כי שליחתו לביצוע עבודות שירות תקטע את תהליך השיקום שהוא עובר, ו"תגרום נזק בלתי הפיך להשתלבותו בעבודה". לטענת המבקש, עולה בעניינו שאלה משפטיות בעלת חשיבות רחבת היקף, והיא "האם ניתן להתייחס במקרים מסוימים לשיקולי השיקום לפי סעיף 40ד במנותק משיקולי ההלימה לפי סעיף 40א". המבקש סבור, כי יש לבכר את אינטרס השיקום, במסגרת שיקולי הענישה וכי "הצדק במקרה זה מחייב לחרוג מן הכלל ולתת משקל יתר לאינטרס הפרט".

דיון והכרעה

7. ידועה ומושרשת ההלכה, לפיה בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל במשורה, ורק במקרים חריגים בהם מתעוררת שאלה כבדת משקל ורחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, או כאשר עולה חשש מפני עיוות דין או אי-צדק מהותי שנגרם למבקש (רע"פ 3154/16 אוהיון נ' מדינת ישראל (18.4.2016); רע"פ 2891/16 זידאן נ' מדינת ישראל (13.4.2016); רע"פ 2844/16 ביאלה נ' מדינת ישראל (13.4.2016)). לאחר עיון בבקשה שלפניי ובצירופותיה, סבורני כי היא אינה נמנית על אותם מקרים חריגים כאמור, שכן היא עוסקת כל כולה בעניינו הפרטי של המבקש, ואף אינה מגלה שמץ של חשש מפני עיוות דין או אי צדק בעניינו. מטעם זה בלבד דין הבקשה להידחות.

8. עוד ראוי להזכיר, כי הבקשה שלפניי נסובה על חומרת העונש אשר הושת על המבקש על-ידי בית משפט השלום, אולם נקבע, לא אחת, כי אין ליתן רשות ערעור על חומרת העונש, אלא במקרים חריגים בהם מתעוררת סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת והראויה בעבירות דומות (רע"פ 3021/16 לוזובסקי נ' מדינת ישראל (19.4.2016); רע"פ 2649/16 קיסוס נ' מדינת ישראל (6.4.2016); רע"פ 2572/16 סויסה נ' מדינת ישראל (6.4.2016)). במקרה דנא, לא בוצעה סטייה כלשהי ממדיניות הענישה המקובלת והראויה, ובוודאי שאין מדובר ב"סטייה קיצונית" ממדיניות זו.

9. אציין, בבחינת למעלה מן הצורך, כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש אף לגופו של עניין. מבלי להתעלם מגזר דינו של בית המשפט השלום, כמו גם מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של המבקש, אינני רואה מקום להקלה בעונשו. המבקש התפרץ לבית מגורים, וגנב רכוש יקר ערך, כגון מחשבים נישאים ותכשיטים רבים העשויים זהב. מעשיו של הפורץ אינם מתמצים אך בגניבת רכוש, אלא אף גורמים לפגיעה חריפה בתחושת הביטחון של בני הבית, ולדאגה אשר עשויה ללוותם גם בחלוף הזמן. היטיב לתאר זאת כב' השופט ח' מלצר בע"פ 7453/08 מדינת ישראל נ' אואזנה (31.12.2008):

"כינוי עבירות של פריצה וגניבה מבתיים, רק כ"עבירות נגד הרכוש" (כפי שמקובל לקרוא לעבירות מסוג זה), הינה הגדרה מוטעית. זאת מאחר שפריצה לביתו של אדם, טומנת בחובה לעיתים קרובות לא רק נזק כלכלי רב, אלא גם צער ועוגמת הנפש הנגרמים לקרבתו של עבירות אלה. הנה כי כן, אין מדובר בעבירות נגד רכוש גרידא, אלא בעבירות המפרות את פרטיותו של האדם בצורה הגבוהה ביותר. זאת ועוד הגדרת עבירות אלו כ"עבירות רכוש", נותנת תחושה מצמצמת וקונוטציה שגויה – לסובבים, באשר למהות העבירות שהתבצעו, הפוגעות במהות המתמצית באמירה: "ביתו של האדם – מבצרו". ברגע שביתו של אדם נפרץ, תחושת חוסר אונים וחוסר ביטחון ממלאת את ליבו. הנה כי כן, הפריצה אינה רק לבית – מבחינה פיזית, אלא בעיקרה חדירה לתוך התא האישי-משפחתי השמור ביותר של האדם".

כמו כן, סבורני כי הערכאות הקודמות התחשבו כדבעי בנסיבותיו האישיות של המבקש, וכי השיקולים לקולה אשר מונה המבקש בבקשתו קיבלו ביטוי מובהק בעונש המקל אשר נגזר עליו.

אתייחס בקצרה לטענה בדבר האפשרות לשקול את אינטרס השיקום במנותק מעקרון ההלימה בעת גזירת עונשו של נאשם. סעיף 40ב לחוק העונשין קובע כי "העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו". ובהמשך, מורה סעיף 40ד כי "קבע בית המשפט את מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקרון המנחה ומצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם, רשאי הוא לחרוג ממתחם העונש ההולם ולקבוע את עונשו של הנאשם לפי שיקולי שיקומו". ברי כי לשון החוק בעניין זה הינה חד משמעית, ועולה ממנה, באופן ברור, כי עקרון ההלימה הוא העקרון המנחה בקביעת מתחם הענישה ההולם. לא אחת נאמר, כי האינטרס הנוגע לשיקומו של הנאשם משרת את החברה בכללותה. ואולם, אינטרס זה מהווה אחד השיקולים מבין מכלול השיקולים העומדים בפני בית המשפט, בבואו לגזור את עונשו של הנאשם, ורק כאשר מוצא בית המשפט בנסיבות העניין שיקולי שיקום אשר מצדיקים חריגה לקולה ממתחם הענישה ההולם שנקבע, תתאפשר סטייה כאמור (ראו גם: רע"פ 4218/15 אמסלם נ' מדינת ישראל (18.6.2015); רע"פ 1787/15 עמר נ' מדינת ישראל (24.3.2015); רע"פ 74/13 חלדו נ' מדינת ישראל (17.3.2013)).

10. אשר על כן, דין הבקשה להידחות.

ניתנה היום, י"ב בניסן התשע"ו (20.4.2016).

ש ו פ ט